

Dosarul nr. 2rac-411/19

Instanța de fond: Judecătoria Orhei, sediul Central – E. Buzu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – N. Simciuc, I. Muruianu, I. Cotruță

ÎNCHEIERE

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Gospodăria Țărănească „Lătescu Mihaela Mihail”, reprezentată de avocatul Gheorghe Macovei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva Gospodăriei Țărănești „Lătescu Mihaela Mihail” cu privire la restituirea subvenției, încasarea dobânzii de întârziere, penalităților și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din data de 22 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, s-a casat hotărârea din 23 octombrie 2018 a Judecătoria Orhei, sediul Central, s-a emis o nouă hotărâre privind admiterea acțiunii,

constată:

La 06 septembrie 2017 Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a depus cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior, împotriva Gospodăriei Țărănești „Lătescu Mihaela Mihail” (în continuarea GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”), prin care a solicitat restituirea subvenției acordate în sumă totală de 290 180 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 4 642,88 lei, a penalității în sumă de 191 602,28 lei și a cheltuielilor de judecată.

În susținerea cererii de chemare în judecată IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a invocat că în anul 2014 GȚ „Lătescu Mihaela Mihail” a beneficiat de sprijin financiar conform Regulamentului privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.135 din 24 februarie 2014, dosar de subvenționare nr.3-P/1403TL342, pentru înființarea plantației de coacăză.

La 16 mai 2014 între GȚ „Lătescu Mihaela Mihail” și IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a fost încheiat contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 304.

Potrivit pct. 3.2 al contractului Autoritatea Contractantă s-a angajat să acorde sprijin financiar nerambursabil în mărime de 290 180 lei. La 26 mai 2014 a fost întocmit ordinul de plată nr.10967, prin care au fost transferate mijloacele financiare în mărime de 290 180 lei.

Conform pct. 37 din Regulamentul cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.135 din 24 februarie 2014, beneficiarul de subvenții destinate înființării plantațiilor pomicole, nucifere, viticole, de arbuști fructiferi și căpșun, inclusiv pentru sistemele antiîngheț și instalațiile antigrindină nu este în drept să le înstrăineze, să le caseze sau să le defrișeze, precum și nici să abandoneze activitatea în sistemul agriculturii ecologice, înainte de expirarea a cel puțin 1/3 din termenul de exploatare a plantației, cu excepția cazurilor de forță majoră. În caz contrar, beneficiarul este obligat să restituie suma subvenției.

IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” prin ordinul nr.12 din 03 februarie 2017 a dispus efectuarea inspecției post-achitare, inclusiv la beneficiarul subvenției GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”.

La 16 martie 2017 IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a efectuat inspecția-post achitare, prin care a constatat că investiția nu este utilizată conform destinației, suprafața de coacăză neagră a fost defrișată.

În opinia reprezentantului reclamantei, GȚ „Lătescu Mihaela Mihail” a încălcat pct. 37 din Regulamentul cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, ori beneficiarul de subvenții destinate înființării plantațiilor de coacăză neagră nu este în drept să le defrișeze înainte de expirarea a cel puțin 1/3 din termenul de exploatare a plantației. Termenul de exploatare utilă a plantației urmează a fi calculat după intrarea pe rod a plantației. Astfel, conform Anexei nr. 1 la Regulamentul cu privire la modul de evidență a grupului de vârstă și a intrării pe rod a plantațiilor perene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.705 din 20 octombrie 1995, plantația perenă de coacăză intră deplin pe rod în anul 3 de vegetație, indiferent că are un grad de creștere viguros, mijlociu sau slab.

Totodată, a mai menționat că, Anexa nr.1 la Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.338 din 21 martie 2003 cu privire la aprobarea Catalogului mijloacelor fixe și activelor nemateriale, durata de exploatare utilă a plantației perene de coacăză este de 7 ani.

În această ordine de idei, 1/3 din termenul de exploatare de 7 ani a plantației perene de coacăză, constituie 2 ani și 3 luni.

Prin urmare, IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a susținut că producătorul agricol, beneficiar de subvenție conform Măsurii 3 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.135, pentru înființarea plantației perene de coacăză nu va putea înstrăina, casa, defrișa, abandona plantația timp de 5 ani și 3 luni de la înființare.

IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a mai menționat că GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”, pe lângă faptul că a încălcat prevederile Regulamentului de subvenționare pentru anul 2014, a încălcat și clauzele contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 342 din 16 mai 2014, ori era obligată să asigure utilizarea la destinație a investiției pentru care se solicită acordarea sprijinului financiar; să respecte condițiile de întreținere a obiectivului investiției, în conformitate cu cele mai bune practici în domeniul vizat, în vederea asigurării protecției mediului, sănătății animalelor și plantelor; să nu admită înstrăinarea sub nici o formă a investiției pentru care se acordă sprijinul financiar, în perioadele de timp stabilite, din momentul semnării prezentului contract; să respecte pe toată durata contractului, condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare care au stat la baza autorizării cererii de acordare a sprijinului financiar; să informeze Autoritatea Contractantă fără întârziere, într-un termen de cel mult 10 zile, despre orice circumstanță ce poate împiedica executarea corespunzătoare a contractului; să notifice Autoritatea Contractantă la apariția oricărei modificări survenite în realizarea adecvată a investiției supuse subvenționării.

Astfel, autoritatea reclamantă a relatat că circumstanțele menționate denotă lipsa intenției factorilor de decizie a GȚ „Lătescu Mihaela Mihail” de a realiza obiectivele specificate în pct. 5, 6, 25, 26, 27 ale Regulamentului de subvenționare aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.135. În situația în care obiectul subvenției – plantația de coacăză este casată, defrișată, abandonată, obiectivele stipulate în Regulament nu sunt atinse, ce impune necesitatea restituirii subvenției acordate.

Mai mult, restituirea subvenției este prevăzută la pct.4.4 al contractului, în cazul în care pe parcursul perioadei de valabilitate a contractului, se constată că subvenția pentru care s-a acordat sprijin financiar a fost încălcată (prin orice tip de act juridic care produce efectul înstrăinării), în cazurile constatările stabilite în cadrul inspecțiilor/controalelor a prezentării documentelor neveridice/false în vederea accesării sprijinului financiar în cazul în care beneficiarul intră în procedura insolvenței, declarate în modul prevăzut de lege, beneficiarul este obligat să restituie subvenția recepționată.

În susținerea pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și a penalității IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a indicat că potrivit pct. 4.5 al contractului, în cazul comiterii încălcărilor specificate la pct. 4.4 al contractului, beneficiarului i se va calcula dobânzi de întârziere, în conformitate cu prevederile art. 585, 619 din Codul civil, precum și penalității în mărime de 0,01 % din valoarea sprijinului financiar acordat, pentru fiecare zi, calculată din data comiterii încălcării, conform prevederilor prezentului contract.

IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a menționat că GȚ „Lătescu Mihaela Mihail” a încălcat, atât prevederile Regulamentului de subvenționare, cât și prevederile contractuale menționate mai sus. Alocarea subvențiilor este determinată de obiectivele aferente Măsurii 7 a Regulamentului de subvenționare, însă în situația creată acestea nu vor fi atinse. Iar în scopul gestionării eficiente a fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, se impune necesitatea restituirii de către GȚ „Lătescu Mihaela Mihail” a subvenției acordate în mărime de 290 180 lei.

Prin hotărârea din data de 23 octombrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central s-a respins, ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”. (f.d. 98, 106-109)

Instanța de fond și-a argumentat soluția prin faptul că IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” nu a prezentat probe concludente, pertinente și utile, care să demonstreze defrișarea plantației de coacăză și lipsa temeiurilor defrișării acesteia, însă s-a limitat la simple declarații. Fișa de control nr. 191 din 29 mai 2017 nu constituie dovadă admisibilă și concludentă că plantația este defrișată, ori aceasta nu conține componența grupului de lucru pentru efectuarea inspecției și a controlului de teren și nu este posibil de identificat dacă semnatarul acesteia a fost investit cu dreptul de a efectua controlul și a întocmi actul de control.

Prin încheierea din data de 05 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a declinat competența completului specializat în materie de contencios administrativ în favoarea completului specializat în materie civilă de drept comun al Curții de Apel Chișinău. (f.d. 162-164)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 22 mai 2019 a admis apelul declarat de către IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, a casat hotărârea din 23 octombrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central, a emis o nouă hotărâre, prin care a admis cererea de chemare în judecată, a încasat de la GȚ „Lătescu Mihaela Mihail” în beneficiul IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” subvenția acordată în sumă de 290 180 lei, dobânda de întârziere în sumă de 4 642,88 lei și penalitatea în sumă de 191 602,28 lei, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 14 593 lei. (f.d. 175,176-183)

Instanța de apel a concluzionat că prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios, a contractului nr. 304 din 16 mai 2014 de acordare a sprijinului financiar, pretenția IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” cu privire la restituirea subvenției este întemeiată. Argumentul instanței de fond precum că această pretenție este neprobată a fost considerat de instanța de apel eronat.

Potrivit reținerilor instanței de apel, fișa de control, prin care au fost constatate iregularitățile comise de către GȚ „Lătescu Mihaela Mihail” sub aspect obiectiv constituie dovada admisibilă și concludentă, or, la etapa inițială de solicitare a subvenției, cererea a fost depusă la secția teritorială Orhei a IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”. Conform procedurii prevăzută de Regulament, angajații Secției respective s-au deplasat la fața locului pentru a inspecta plantația nou înființată, iar ulterior, la efectuarea inspecției post achitare, reprezentanții secției teritoriale Orhei s-au deplasat la același teren, care inițial a fost verificat de această secție, teren pe care însăși beneficiarul de subvenții l-a prezentat către reprezentanții secției teritoriale Orhei a IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.

Cu referire la pretenția IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și a penalităților, instanța de apel a concluzionat prin prisma pct. 4.4, 4.5 ale contractului nr. 304 din 16 mai 2014 de acordare a sprijinului financiar, art. 585 și 619 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019) ca fiind întemeiate.

Totodată, instanța de apel a reținut prevederile art. 94, 98 din Codul de procedură civilă și a dispus încasarea de la partea care a pierdut procesul a taxei de stat, de a căror plată reclamanta a fost scutită, în beneficiul statului proporțional părții admise din acțiune.

Împotriva deciziei instanței de apel, la 16 august 2019 GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”, reprezentată de avocatul Gheorghe Macovei, a depus recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu remiterea cauzei la rejudecare către instanța de contencios administrativ competentă, în caz alternativ casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond. (f.d. 190-201)

În motivarea recursului GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”, reprezentată de avocatul Gheorghe Macovei, a indicat că hotărârile au fost emise cu încălcarea competenței jurisdicționale, ori litigiul dat ține de competența instanței de contencios administrativ.

De asemenea, recurenta a menționat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea și anume pct. 37 din Regulamentul cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli și pct. 4.4 al contractului nr. 304 din 16 mai 2014 de acordare a sprijinului financiar, ori sancțiunea restituirii subvenției acordate survine doar în situațiile cert și exhaustiv determinate, și anume: înstrăinarea investiției; prezentarea documentelor false la depunerea cererii de subvenționare; casarea sau defrișarea intenționată a plantațiilor; intrarea în procedura insolvenței.

La caz, niciuna din situațiile sus menționate nu-și regăsește confirmare, ori instanța de apel eronat a interpretat temeiul de aplicare a sancțiunii defrișarea intenționată a plantațiilor, prin calcularea greșită a termenului de 1/3 din termenul de exploatare a plantației.

GȚ „Lătescu Mihaela Mihail” a menționat că termenul de 1/3 în care se interzice de a face anumite acțiuni se calculează din termenul total de 9 ani de zile, și este egal cu 3 ani, începând să curgă din data înființării plantației.

În opinia reclamantei instanța de apel a apreciat arbitrar probele și anume răspunsul Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului din 02 februarie 2018, care indică că „reieșind din aplicarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 705 din 20 octombrie 1995 și Hotărârii Guvernului nr. 338 din 21 martie 2003, durata totală de exploatare a unei plantații de coacăz este de 9 ani de zile, inclusiv 2 ani până la intrare în rod și 7 ani durata de funcționare utilă a plantației”;

Astfel, în contextul răspunsului Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului recurenta după expirarea termenului de 3 ani - începând cu 13 martie 2017 - nu are nici o interdicție precum înstrăinarea, casarea, defrișarea plantației de coacăz.

La 11 octombrie 2019 IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a depus referință la cererea de recurs declarată de către GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”, reprezentată de avocatul Gheorghe Macovei, solicitând declararea recursului inadmisibil, menționând că argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurantei cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei instanței de apel.

Mai mult, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 22 mai 2019, a fost publicată pe portalul național al instanțelor judecătorești și expediată în adresa participanților la proces la 13 iunie 2019. Confirmare privind recepționarea copiei deciziei instanței de apel, de către GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”, la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe recursul declarat de către GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”, reprezentată de avocatul Gheorghe Macovei, la 16 august 2019 se consideră a fi depus în termen.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia, că recursul declarat de către GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”, reprezentată de avocatul Gheorghe Macovei, este inadmisibil din următoarele considerente.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă, că GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”, reprezentată de avocatul Gheorghe Macovei, a indicat argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanța de apel a apreciat înscrisurile probatorii și a constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2 - a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului constată că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acesta nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432, alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la

alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să poseze puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”, reprezentată de avocatul Gheorghe Macovei, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează, că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de recurenta nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”, reprezentată de avocatul Gheorghe Macovei, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către GȚ „Lătescu Mihaela Mihail”, reprezentată de avocatul Gheorghe Macovei, inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) ale Codului de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul, declarat de către Gospodăria Țărănească „Lătescu Mihaela Mihail”, reprezentată de avocatul Gheorghe Macovei, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas